

Nr. van het arrest

Nr. Corr. Folio

Nr. 2003 CV 220 van het parket

Nr. van de griffie

ARREST

Het Hof van Beroep te Brussel, 15de kamer,

zitting houdend in strafzaken, wijst het volgende arrest :

In zake van het Openbaar Ministerie en van :

DE GEWESTELIJK STEDENBOUWKUNDIG INSPECTEUR, bevoegd voor het
grondgebied van handelend in naam van het Vlaams Gewest,
met burelen te

eiser tot herstel,
vertegenwoordigd door meester

advocaat aan de balie van

tegen :

1) geboren te op
wonende te

B. geboren te op
wonende te

C. geboren
wonende te

allen in hun hoedanigheid van wettige erfgenamen van
geboren te op bij leven laatst wonende te
overleden te op

2) met maatschappelijke zetel te

burgerrechtelijk aansprakelijke partij,

alien vertegenwoordigd door meester
van

advocaat aan de balie

*****

Derhalve :

Veroordeelt de beklagde uit hoofde van de tenlasteleggingen A en B verenigd tot :

- een geldboete van $1.000/40,3399 \times 200 = 4.957,87$ euro of 3 maanden vervangende gevangenisstraf;
- een bijdrage van 10 euro x 5 = 50 euro;
- een vergoeding van 25,00 euro;
- de kosten : 127,83 euro;

Verklaart burgerlijk aansprakelijk tot betaling van de boeten en de kosten uitgesproken lastens beklagde, haar aangesteelde.

Wat betreft de herstellvordering :

Beveelt de beklagde de plaats in de vorige toestand te herstellen door de afbraak van de bestaande loods en het verwijderen van de materialen binnen een termijn van 12 maanden te rekenen vanaf huidige uitspraak;

Zegt voor recht dat de gemachtigde ambtenaar, in geval het vonnis niet vrijwillig wordt uitgevoerd binnen voormelde termijn, daarin kan voorzien overeenkomstig artikel 65§2 van de wet van 29 maart 1962, op kosten van de veroordeelde die gedwongen wordt de uitgaven terug te betalen tegen overlegging van een staat op haar kosten begroot en uitvoerbaar verklaard door de beslagrechter, op verzoekschrift;

Veroordeelt de beklagde tot het betalen van een dwangsom, ten voordele van het Vlaamse Gewest, van 5.000 frank, hetzij 123,95 euro, per dag vertraging bij niet vrijwillige uitvoering van het herstel der plaatsen in de vorige staat, binnen de gestelde termijn;

Zegt dat huidig vonnis zal worden vermeld op de kant van de overgeschreven dagvaarding op de wijze bepaald in artikel 84 van de hypotheekwet.

*****

Gehoord het verslag van voorzitter

Gehoord het Openbaar Ministerie in zijn vordering.

Gehoord de eiser tot herstel in zijn middelen van verdediging, zoals ter zitting ontwikkeld door meester

Gehoord de beklagden in hun middelen van verdediging, zoals ter zitting ontwikkeld door meester

Gelet op de conclusies en stukken van partijen.

De hogere beroepen werden regelmatig naar vorm en tijdig ingesteld.

Op klacht van _____ werd op 28 oktober 1991 een proces-verbaal opgesteld waarin wederrechtelijke werken werden vastgesteld op het perceel gelegen te _____ aan _____ kadastraal gekend onder nr. _____ meer bepaald : het oprichten van een loods, niet in overeenstemming met de goedgekeurde plannen en bepalingen van het verduunningsbesluit verleend door het college van burgemeester en schepenen van _____ d.d. 20 oktober 1983.

Er werd vastgesteld dat de loods 45 meter breed was in plaats van 30 meter.

De beklagde _____ verklaarde op 14 januari 1992 dat er inderdaad een vergunning werd afgeleverd voor het bouwen van een tweeledige loods en dat er drie loodsen werden gebouwd in plaats van twee.

Op 24 mei 1993 werd dan door de beklagde een regularisatieaanvraag ingediend die niet werd bekomen, waartegen het beroep door de beklagde bij zowel de Bestendige Deputatie als de Minister verworpen werd.

Op 10 augustus 1992 deelde de directeur van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, A.R.O.H.M., de herstellvordering mee aan de procureur des Konings die eruit bestond: werken uit te voeren overeenkomstig de vergunning d.d. 20 oktober 1983.

Bij brief d.d. 13 maart 1993 werd dan het herstel van de plaats in de vorige staat gevorderd, meer bepaald: de afbraak van de bestaande loods en het verwijderen van de materialen en dit onder verbeurte van een dwangsom van 5.000 bef. per dag vertraging.

De motivering luidde als volgt:

"De loods is volgens gewestplan _____ K.B. 3 maart 1977 gelegen deels in het woongebied, deels in landschappelijk waardevol agrarisch gebied. De inplanting en de bestemming van de constructie houdende een loods voor het stapelen van bouwmaterialen zijn strijdig met de planologische voorschriften gevoegd bij het K.B. van 28 december 1972 en de goede stedenbouwkundige aanleg van de plaats wordt in het gedrang gebracht".

Bij brief d.d. 28 april 1998 schreef de gemachtigde ambtenaar aan de procureur des Konings dat zijn vordering tot herstel van 13 maart 1993 zonder voorwerp was geworden gelet op het tussengekomen Ministerieel Besluit van 30 maart 1998 en dat een transactiesom zou gevorderd worden.

Bij de daaropvolgende brief d.d. 15 februari 2000 werd dan duidelijk gesteld dat :

- de herstellvordering d.d. 13 maart 1993 gehandhaafd bleef;
- het Ministerieel Besluit dat werd medegedeeld betrekking had op de oprichting van een nieuwe handelsruimte (en dus niet op de loods);
- er geen sprake was van enige transactie.

In de brief d.d. 10 november 2000 wees de stedenbouwkundige inspecteur erop dat :

- de vergunning d.d. 20 oktober 1983 niet werd nageleefd nu de loods veel breder werd uitgevoerd, anders werd ingeplant en met deels andere materialen werd opgebouwd;
- bouwen in strijd met een vergunning moet beschouwd worden als bouwen zonder vergunning;
- de vergunning d.d. 20 oktober 1983 bovendien onwettig was nu ze werd afgeleverd zonder voorafgaandelijk advies van de gemachtigde ambtenaar, hoewel die wettelijk verplicht was en ze werd niet aan de gemachtigde ambtenaar bezorgd voor de uitoefening van zijn schorsingsrecht.

Bij dagvaardingsexploot d.d. 10 december 1997, overgeschreven op het hypotheekkantoor d.d. 12 december 1997, werden en de gedagvaard om te verschijnen voor de correctionele rechtbank te Brussel op 25 juni 1998.

De eerste werd beschuldigd om tussen 20 oktober 1983 en 27 november 1997 (bevel dagvaarding):

- A. zonder voorafgaande schriftelijke en uitdrukkelijke vergunning van het college van burgemeester en schepenen een overdekte opslagplaats te hebben opgericht;
- B. en die toestand onder A gehandhaafd te hebben.

verd gedagvaard om zich als werkgeefster burgerrechtelijk aansprakelijk met de eerste te horen verklaren voor de veroordelingen tot schadevergoeding, boeten en kosten uitgesproken ten laste van zijn orgaan of aangestelde uit hoofde van de misdrijven begaan in de uitoefening van zijn ambt.

De eerste rechter heeft:

- de tenlasteleggingen sub A en B bewezen verklaard in hoofde van eerste beklagde en een geldboete opgelegd van 1000- gebracht op 4.957,87 euro of een vervangende gevangenisstraf van drie maanden;
- burgerrechtelijk aansprakelijk gesteld voor de betaling van de boeten en de kosten uitgesproken lastens beklagde, haar aangestelde.

Na het instellen van de hoger beroepen is op overleden.

Aldus is de strafvordering in hoofde van deze beklagde vervallen door overlijden.

De tweede, _____ kan dan ook niet meer burgerrechtelijk aansprakelijk gesteld worden voor enige boete of kosten.

De erfopvolgers van _____ werden gedagvaard in hervatting van geding bij exploit d.d. 18 januari 2012.

Vervolgens wordt nagegaan door het hof of de herstellvordering tijdig werd ingesteld en het hof aldus nog bevoegd blijft uitspraak te doen nopens de herstellvordering.

Het staat vast en wordt geenszins betwist dat de kwestieuze loods gelegen is deels in woongebied, deels in landschappelijk waardevol agrarisch gebied volgens het gewestplan _____ K.B. 3 maart 1977.

Het in tenlastelegging sub A aan de beklaagde _____ ten laste gelegde misdrijf maakt sinds 1 september 2009 een inbreuk uit op artikel 4.2.1.1° a van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna VCRO genoemd) zijnde een coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening (B.S. 20 augustus 2009), en zijn sindsdien strafbaar gesteld bij artikelen 6.1.1. eerste lid. 1° en 6.1.3 VCRO.

De partijen werden ter zitting van het hof d.d. 5 maart 2012 uitgenodigd zich desontrent te verdedigen en door deze herkwalificatie wordt hetzelfde feit beoogd als datgene dat vervat was in de oorspronkelijke tenlastelegging sub A.

Met betrekking tot het aan de beklaagde te laste gelegde instandhoudingsmisdrijf omschreven onder tenlastelegging sub B, is het zo dat artikel 6.1.1. derde lid VCRO (voorheen artikel 146, derde lid Stedenbouwdecreet 1999, zoals gewijzigd bij artikel 7 van het decreet van 4 juni 2003 houdende wijziging van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, wat het handhavingsbeleid betreft) bepaalt:

"De strafsanctie voor het in stand houden van inbreuken, vermeld in het eerste lid, 1°, 2°, 3°, 6° en 7°, geldt niet voor zover de handelingen, werken, wijzigingen of het strijdige gebruik niet gelegen zijn in de ruimtelijke kwetsbare gebieden. Voor de strafbare instandhouding is uitsluitend vereist dat de wederrechtelijke handelingen op het ogenblik van de instandhouding gelegen zijn in ruimtelijk kwetsbaar gebied".

Artikel 6.1.2 VCRO bepaalt: *"Artikel 6.1.1, derde lid. toegevoegd bij decreet van 4 juni 2003 en gedeeltelijk vernietigd bij arrest nr. _____ van 19 januari 2005 van het Grondwettelijk Hof, wordt geïnterpreteerd als volgt:*

Deze bepaling heft de strafbaarstelling van de vermelde instandhoudingsmisdrijven op".

Het staat vast dat woongebied en ook landschappelijk waardevol agrarisch gebied sinds 1 september 2009 ruimtelijk niet kwetsbaar gebied uitmaken in de zin van artikel 6.1.1. derde lid VCRO.

De landschappelijk waardevolle gebieden worden immers niet genoemd in art. 1.1.2, 10° VCRO dat bepaalt wat voor de toepassing van de VCRO dient verstaan te worden onder ruimtelijk kwetsbare gebieden.

Tot vóór 1 september 2009 was landschappelijk waardevol agrarisch gebied (dit is een agrarisch gebied waarvoor bepaalde beperkingen gelden met het doel het landschap te beschermen of aan landschapsontwikkeling te doen) als agrarisch gebied met bijzondere waarde wel te aanzien als ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 146, vierde lid Stedenbouwdecreet 1999. Dit artikel bepaalde dat onder ruimtelijk kwetsbare gebieden ook verstaan worden de agrarische gebieden met bijzondere waarde.

In de periode omschreven in de tenlastelegging sub B, meer bepaald tussen 20 oktober 1983 en heden, zijnde de datum van het bevel tot dagvaarden of 27 november 1997, en op 25 juni 1998, zijnde het tijdstip waarop de strafvordering en de er op gesteunde herstellvordering werden aanhangig gemaakt voor de eerste rechter door de betekening van de oorspronkelijke dagvaarding aan de beklaagde was het in stand houden nog strafbaar.

Voor zover het oprichtingsmisdrijf in hoofde van de beklaagde bewezen is, kan nog een herstelmaatregel op grond van dit oprichtingsmisdrijf worden opgelegd, indien de herstellvordering tijdig werd ingesteld.

Op het ogenblik dat de herstellvordering bij de rechter werd ingeleid, op 25 juni 1998, was het misdrijf van instandhouding nog strafbaar zodat er toen nog samenloop conform art. 65 Sw. was met het oprichtingsmisdrijf van uitvoeren van werken, ook al was dit laatste op zich verjaard. Op dat ogenblik was noch het oprichtingsmisdrijf, noch het instandhoudingsmisdrijf verjaard zodat de herstellvordering, in de mate dat zij gesteund is op het misdrijf omschreven onder de tenlastelegging sub A, tijdig is ingesteld (art. 7.7.4. VCRO en 26 V.T. Sv.).

Rekening houdend met de gegevens van het strafonderzoek, meer bepaald de vaststellingen ter plaatse en de verklaring van de beklaagde is de tenlastelegging sub A lastens deze beklaagde bewezen.

Aan de wederrechtelijke toestand, veroorzaakt door voormeld misdrijf, is nog geen einde gesteld nu de plaats niet in de vorige toestand werd hersteld door de afbraak van de loods en er is geen regularisatievergunning.

Het hof is van oordeel, in acht genomen de motieven aangehaald in de vordering en de conclusie van de stedenbouwkundige inspecteur, dat de herstellvordering extern en intern wettig is.

Zij werd beslist door de bevoegde instantie met inachtneming van de substantiële vormvoorschriften en het blijkt niet dat zij werd genomen met machtsafwending, machtsoverschrijding of miskennis van enig algemeen beginsel van behoorlijk bestuur en zij strookt met de wet.

Zij steunt niet op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van de goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is. Het voordeel voor de goede ordening van de ruimte door de uitvoering van de gevorderde herstellvordering weegt op tegen de last die er voor de overtreder uit voortvloeit.

Het feit dat naar aanleiding van het toekennen van een vergunning voor de oprichting van een nieuw gebouw door de overheid zou gevraagd hebben dat door het bedrijf binnen afzienbare tijd "een planologisch attest zou worden aangevraagd" (zie formulering in conclusie van de partijen) doet geen afbreuk aan al het voorgaande. Ook de brief vanwege de architecte (stuk 7 van het dossier van deze partijen) waarin vermeld wordt dat deze probeert een regularisatie te bekomen via een planologisch attest, ondersteunt geenszins hun bewering dat de overheid niet langer van oordeel is dat de wederrechtelijke gebouwen (lees loods) strijdig zijn met de goede plaatselijke ordening.

Het staat vast dat inzake de redelijke termijn, wat het beoordelen van de herstellvordering betreft, overschreden werd; alleen al wegens het verstrijken van de termijn sinds de hogere beroepen d.d. 10 april 2004 en de vaststelling van de zaak voor dit hof op 29 november 2011.

Het herstel in de oorspronkelijke toestand heeft een internrechtelijk burgerlijk karakter.

Uit art. 21 ter, tweede lid Sv. volgt dat de strafrechter, ook bij vaststelling dat de redelijke termijn van de strafvordering is geschonden, de beklagde moet veroordelen tot teruggave zo daartoe aanleiding bestaat.

Dit geldt evenzeer voor de maatregel van het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand die, zoals de teruggave, strekt tot het herstel van de toestand vóór het misdrijf.

De noodzaak om de goede ruimtelijke ordening te handhaven en waar nodig te herstellen, biedt, wegens de aard zelf van de herstellvordering die ertoe strekt de gevolgen van het misdrijf ongedaan te maken, geen ruimte tot mildering van de op te leggen herstelmaatregel om redenen die enkel de persoonlijkheid van de dader betreffen en onverenigbaar zijn met de doelstellingen van de wet. De noodzaak van een passend herstel wegens de overschrijding van de redelijke termijn wordt daarenboven beïnvloed door de omstandigheid dat de betrokkenen in afwachting van de uitspraak langdurig voordeel hebben kunnen halen uit de door henzelf gecreëerde toestand.

Teneinde te voldoen aan het bepaalde in de artikelen 6.1 en 13 E.V.R.M. kan de strafrechter, binnen de bevoegdheden die artikel 149, §1 Stedenbouwdecreet 1999 hem toekent, en onverminderd de door hem te verrichten legaliteitstoets krachtens artikel 159 Grondwet, zich ertoe beperken als passend herstel enkel de overschrijding van de redelijke termijn op authentieke wijze vast te stellen (zie Cass. 25 januari 2011 ,

Het wordt geenszins aangetoond dat de beklaagde een aangestelde en/of een orgaan was van een waardoor een band van ondergeschiktheid bestond tussen de beide partijen.

De voorwaarden teneinde aldus burgerrechtelijk aansprakelijk te stellen zijn dan ook niet verenigd.

De gevorderde dwangsom per dag vertraging wordt opgelegd nu uit de behandeling van de zaak en het strafdossier blijkt dat er reden is om aan te nemen dat de erfopvolgers van de beklaagde niet vrijwillig zullen overgaan tot dat herstel. De op te leggen dwangsom moet hen er toe aanzetten het rechterlijk bevel effectief uit te voeren of te doen uitvoeren binnen de in functie van de omvang van het herstel hierna bepaalde termijn.

**OM DEZE REDENEN,
HET HOF,**

RECHTSPREKEND NA TEGENSPRAAK;

Gelet op de in het bestreden vonnis door de eerste rechter aangehaalde wetsartikelen alsook de artikelen:

- 24 van de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;
- 210 en 211 van het Wetboek van Strafvordering;
- 6 E.V.R.M.;
- 20 en 21ter V.T. Sv.;
- 84 Hypotheekwet;

Verklaart de hogere beroepen ontvankelijk;

Verklaart de strafvordering jegens vervallen door diens overlijden op

Neemt akte van de hervatting van geding door de partij voor de overledene

Stelt vast dat de redelijke termijn wat de herstellvordering betreft, overschreden werd;

Beveelt op vordering van de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur op het perceel te kadastraal gekend onder het herstel van de plaats in de vorige toestand door de afbraak van de loods en het verwijderen van de materialen ter plaatse binnen een termijn van ACHTTIEN MAANDEN vanaf de dag waarop dit arrest in kracht van gewijsde zal treden, onder verbeurte van een dwangsom van 123,95 euro per dag vertraging te rekenen vanaf de termijn van achttien maanden vanaf de dag waarop dit arrest in kracht van gewijsde zal treden;

Zegt voor recht dat de gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur en het college van burgemeester en schepenen van in geval het arrest niet vrijwillig wordt uitgevoerd binnen voormelde termijn, zelf in de uitvoering ervan kunnen voorzien overeenkomstig hetgeen bepaald is in artikel 6.1.46 VCRO;

Verstaat dat deze eindbeslissing op de kant van de overgeschreven dagvaarding ingeschreven wordt op de wijze bepaald in artikel 84 van de hypotheekwet.

Veroordeelt de partijen hoofdelijk tot de kosten van beide aanleggen voorgeschoten door het openbaar ministerie en begroot op 127,83 euro in eerste aanleg en op 103,69 euro in graad van hoger beroep, alsook tot de kosten van dagvaarding in gedinghervatting (189,21 euro) gedaan door de gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur, vaststellende dat deze kosten werden veroorzaakt door het bewezen verklaarde misdrijf omschreven onder tenlastelegging sub A.

Stelt niet burgerrechtelijk aansprakelijk.

Aldus gevonnist door :

- raadsheer d.d. voorzitter;
- raadsheer,
- plaatsvervangend raadsheer,

magistraten van de 15de Kamer van het hof van beroep te Brussel die aan de beraadslaging hebben deelgenomen en het beraad hebben beëindigd,

en vervroegd uitgesproken door de voorzitter, mevrouw A. Papen, in openbare terechtzitting van **27 maart 2012**, waar aanwezig waren :

raadsheer d.d. voorzitter,
advocaat-generaal,
griffier,